

2. Шаирин икинчи китабы

ШАИР Әли Кәримин «Һәмшисә сәфәрлә» адәм ше'рләр китабы Азәрбајҗан Дөвләт Нәшријатин гәрәфиндән чәт едилмишдир. Бу китабда топланан ше'рләр дә шаирин илк китабчасиндақи әсәрләри кими әсәсин мүнәффәғијәтлидир. Бу ше'рләрдән кирүмүр ки, мүнәффәғи архајынчлығына гәлмәлир, оғуҷуларын үрәјәнә [О] тәлпәк үчүн мүнәффәғи формалар алтарыр.

Әли Кәримин ше'рлериндә көшүмләг, «Мәсијә, һәрәрт өз мә'налымы дәрһал кәзәр чарпыр. Инсанкы бөјүкүлү, әзәләтә. Сәкин арзу өз истајкәринин сәмәсү өлдүгү китабчадикы ше'рларин әсәс идае сәйдир. Бу идаея ше'рларин үмүмә рәһундан, пафосундан доғур. «Даш», «Дәниз», «Һәмшисә сәфәрлә», «Мәним һәјәтәм» өз бир сәра бәшгә ше'рләр бу мәһәтдән марәғәлидир.

Шаир ярчмәләшчә инсанкы атайнқы бир дашм мә'наландыр, онук аха, гылынча, күллә, мәргәш, мәһәјәт атака чәришдәйишчә кәстәр. Өз фикарларини тәсирли, мә'налы бир суалла [сөкүмләшдир]:

Еј һәмжәрин,
Һәзгәтәтин сәк сәрдаш,
Дајандырнаг олмазкы де,
Ярчмәләг,
ярчмәләшчә
Гәдим инсан

атам дашм?

Ә. Кәрим Сәпүмгәрада акаларын фамилясини чәх тәсирли ифадә едмәк долгун өз кәзәл шә'р јазмашдыр. Оңун бу шә'ри муһәррибә гызышдырмычларына һифрәт ојадыр:

Ана,
Сәпүмгәраја акалар
кәлиб ағлар,
Кәз јашинда ислакар,
Бәјәтмәлар,
ағлар.

Шаирин ше'рлериндә бәшәрдә дуғулар дә вардыр. Булар бәдиәи вәситәләрин чәткәдәликләри ичәрисиндә итиб-батимнәсу алындакы зәһаб кими өйдәм кирүмүр. «Романтиклар» адәм шә'р бөјүк һәссәсмәли јазылмышдыр. Шаир, кәеләг аиләсини һәзгәш романтика илг дәлә олан бир кәмәсини тәсвир едир. «Мүһәндис өз дәнчә», «Әлләр» адәм ше'рләрдә икә эһкәт адамларына, онларын әмәлләринә дәрин мәһәббәт дүјүләр.

Ә. Кәримин мәһәббәт нөвүсүндә јаздығым ше'рләри дә күнүл өз һәрәртлидир. Бу ше'рләрдә тәлиз, итеал, јүксәк сәвк таранкүм алукур. Бу «...ја-кәзәрдән «О үзә», «...әдәдә», «Зағсәдә», «Мәхр өз мәһәббәт гәләсә», «Гылын сәвкисә» ше'рләри мүнәффәғијәтлидир.

Ә. Кәримин мәһәббәт нөвүсүндә јаздығым ше'рләри дә күнүл өз һәрәртлидир. Бу ше'рләрдә тәлиз, итеал, јүксәк сәвк таранкүм алукур. Бу «...ја-кәзәрдән «О үзә», «...әдәдә», «Зағсәдә», «Мәхр өз мәһәббәт гәләсә», «Гылын сәвкисә» ше'рләри мүнәффәғијәтлидир.

Камалы ол ки, янур бир
шәкн кумәјиш дәрјил,
Мә'налы јашылағса, чәх дә
асан иш дәрјил
(«О ГЫЗ!»).

Бу сәки истајч
үрәкдән дә чәх
Сәк һәмә кәрәксән!
Мәна кәрәксән!
(«КӘЛДНИ»).

Әли Кәримин «Һәмшисә сәфәрлә» китабында бәдиәи мүнәффәғијәтчи ше'рләри дә рәст кәлирик Мәһәббәт нөвүсүндә јаздығым «Гәрибәдәм истајла-дә» адәм шә'р тәзә ифтијәләригә бәдиәијәри тәсирли чәтләшдир. «Мәхр өз мәһәббәт гәләсә» ше'риндәки

Мәһәббәтдә јүрәлар,
Сәкә гәүзәләрини
мисрәләри мә'налыдыр, ше'рин бәдиәијәшә әмәл кәтирер. «Кәләр адамкынын һиләш» ше'ри шаирин әкәмәндән ашарк сәвијәдәдир, бирдә тәбиәтикдән дәйә чәх кәрутүја јер ер-рилмишдир.

«Һәмшисә сәфәрлә» китабын кәстәр ки, Әли Кәримин әдәбијәтчимәзә, ше'рликә тәрәт кәтирәк, кәзәл әсәрләр јазнаг үчүн гүвә өз истајдәди вардыр. Бирә бу китаб мәш-ријәтләримизин сәк зәһабләрдә чәт айдәкләри јаким шә'р китабчасындан бирәдир.

Тоғар МАҺМУД.